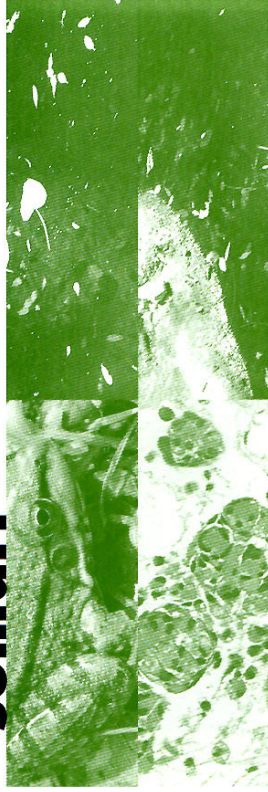

EL **DEL** **ferret**

Espècies d'avui, **espècies per al demà**

sumari

El recompte de 2003 • Una nova (petita) colònia de ferreret
• LA UICN constata l'èxit del Pla de recuperació del ferreret •
Estudi parasitològic dels ferrerets • Una recent tesi doctoral
sobre el ferreret • El comportament als torrents

Edició: Conselleria de Medi Ambient. Govern de les Illes Balears

Han col·laborat en la redacció del full:

Vicenç Forresa, Joan Mayol, Jordi Munuera,

Juan Oliver (Conselleria de Medi Ambient)

Fotografies: Autors de publicacions prèvies de la CMA

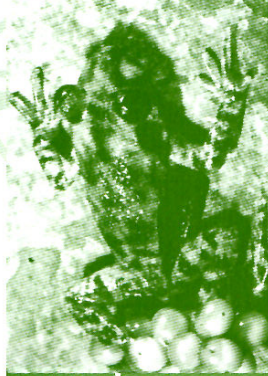
Disseny: Margalida Vinyes

Dipòsit legal: PM2519/2003

El recompte de 2003

Del 9 de juliol al 4 d'agost de 2003

es va dur a terme el darrer recompte de larves (cabots) de ferreret, que va confirmar, en línies generals, l'estabilitat de l'espècie.

Es varen recomptar un total de 23.065 larves a 34 localitats, amb un total de 131 punts de recompte, que inclouen 13 torrents amb poblacions naturals de ferreret, amb 18.627 cabots, 5 torrents amb poblacions reintroduïdes, amb 1.514 cabots, 3 dipòsits o abeuradors amb poblacions naturals, amb 1.265 cabots, i 13 dipòsits o abeuradors amb poblacions reintroduïdes, amb 1.659 cabots.

Aquest darrer recompte ve a confirmar l'estabilitat poblacional de l'espècie, principalment els darrers vuit anys, així com les limitacions inherents a la reintroducció a localitats d'origen artificial. L'any 1994 es varen iniciar els treballs per reparar

i crear noves localitats artificials per reintroduir ferrerets. Però la Serra de Tramuntana és un medi molt dur! Prop d'un 40 per cent d'aquestes obres han sofert diversos problemes (cruïls, esvorances, enfonsament de cobertes, etc.) i actualment no hostatgen cap ferreret. Per això estam incrementant

els esforços per tornar revisar totes les localitats que de forma natural puguin mantenir algun volum d'aigua de forma més o menys permanent i siguin ecològicament favorables per a l'espècie.

Una nova (petita) colònia de ferrerets

L'any 2003, el personal del Pla de recuperació del Ferreret va descobrir una nova colònia que sembla molt modesta en efectius però amb una transcendència possiblement molt important. Aquesta és la història.

El mes de juny, especialistes en barranquisme, col·laboradors del Pla de recuperació prospectaven un torrentó d'Escorca on tenien referències indirectes de la possible presència de ferrerets. A un gorg no gaire gran localitzaren algunes larves, el que demostrava la presència d'una petita colònia de cria.

Al mes de juliol, personal del Servei de Protecció d'Espècies hi tornà, comprovant que el gorg estava sec, però que s'hi sentien ferrerets cantant! Enguany s'ha tornat a visitar aquest torrent el juny i s'han trobat a trobar un petit nombre de larves.

Fins ara, totes les colònies conegudes es trobaven a trams de torrentis amb gorgs d'aigües permanents. Aquesta colònia, però, demostra que en certes condicions pot haver-hi colònies de ferrerets criant a aigües temporals o que mantinguin aigua a l'estiu de forma esporàdica. De fet, està comprovat que a certs gorgs només passen tres setmanes des de l'eclòsió dels ous fins la sortida dels subadults fora de l'aigua.

Climàticament no hi ha hagut grans variacions els darrers 20 anys a la zona on hi ha aquest torrentó, i pareix que molt difícilment pot mantenir aigua tot l'any. Això té implicacions ecològiques i de conservació. Per un costat, pot suposar

que les poblacions dels diferents torrentis no estan tan aïllades com pensàvem, ja que les distàncies entre aigües temporals són molt més petites que les que hi ha entre torrentis que tenen aigua tot l'any; de manera que seria més fàcil d'explicar el pas d'animals d'unes colònies a unes altres. Des del punt de vista de conservació, amplia considerablement les possibilitats de gestionar poblacions i establir noves colònies.

Tanmateix hem de destacar que estem en una fase preliminar: falta conèixer, sobretot, quines condicions o circumstàncies la fan possible. Hi ha la possibilitat que aquesta colònia sigui realment una reliquia de temps més plujosos.

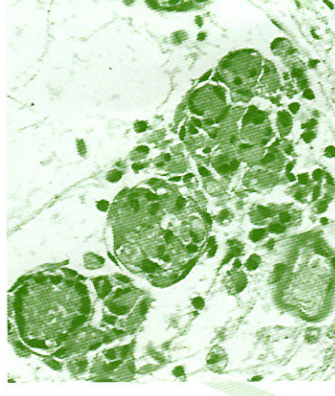
Convé indicar, per acabar, que si naturalistes o excursionistes troben ferrerets a localitats on puguin pensar que no són coneguts per la conselleria, convé que es posin en contacte amb el Servei de Protecció d'Espècies: pot ser una altra troballa interessant!

UICN constata l'èxit del Pla de recuperació del ferreret

Recentment, la Conselleria ha rebut una proposta de UICN (Unió Internacional per la Conservació de la Natura i els Recursos Naturals) per la qual el ferreret seria requalificat en el Llibre Vermell d'Espècies Amenacades, i passaria de la categoria de "En Perill Crític" a la de "Vulnerable", per aplicació dels criteris tècnics utilitzats per aquest organisme a nivell mundial.

Estudi parasitològic dels ferrerets

En el marc del segon Pla de recuperació, la conselleria va acordar amb la Societat Herpetològica Espanyola un estudi detallat dels paràsits dels ferrerets. La fauna parasitològica és rellevant, perquè les poblacions silvestres sempre estan parasitades dintre de la "normalitat", i si hi ha presència d'infestacions anormals, vol dir que aquesta població està en condicions inadequades. Els paràsits, en fi, són indicadors de l'estat de salut d'una població.

Aquest estudi s'ha estès a nou poblacions silvestres i a dues captives, i ens ha donat els següents resultats:

- La fauna parasitària de les poblacions silvestres de ferreret és pobre comparant-la amb la d'altres amfibis continentals, i el percentatge d'infecció és baix
- Les poblacions captives encara estan menys parasitades
- L'estat immunològic de totes les poblacions estudiades es pot considerar bo.

Una recent tesi doctoral sobre el ferreret

El Dr. Robin D. Moore ha llegit la seva tesi: *The Impact of Introduced Predators on the Mallorca Midwife Toad, **Alytes muletensis***. Amb aquest treball, el Dr. Moore ha obtingut el seu grau a la universitat de Kent. Es tracta d'un estudi molt extens sobre les relacions dels predadors i el ferreret, que apunta algunes conclusions d'interès: els predadors són molt més rars a cotes altes, i les larves de ferreret responen amb canvis morfològics i etològics a la presència de serps d'aigua i granots comuns, ambdós predadors del ferreret, però no als invertebrats autòctons. És a dir, en els darrers 2000 anys potser hi ha

El granot comú '*Rana perezi*'

hagut una evolució adaptativa dels ferrerets als predadors introduïts! També ha constatat que les poblacions reintroduïdes de cria en captivitat no han perdut la capacitat de reaccionar davant aquests predadors.

Per realitzar aquest treball, Robin D. Moore ha fet llargues campanyes a Mallorca, dirigit pel Dr. Richard Griffiths,

i ha col·laborat activament amb les campanyes de recuperació de l'amfibi. La tesi permet introduir canvis positius en les estratègies de conservació de l'espècie. Des del Full Ferreret, felicitem el nou doctor, i esperam que el seu exemple estimuli investigadors locals, ja que és sorprenent que les dues tesis que li han estat dedicades fins avui hagin estat lligides al Regne Unit.

El comportament als torrents

La freqüentació dels torrents més recòndits de la serra de Tramuntana ha augmentat any rere any. Llocs que abans restaven solitaris durant molt de temps ara són visitats per nombroses persones amb finalitats esportives. Excursionistes de tots tipus visiten els torrents i, en molt de casos, fent servir tècniques d'escalada, accedeixen a trans embarrancats amb gorgs on viuen poblacions de ferreret. Des d'aquest full volem demanar a tots els excursionistes, barranquistes i amants d'aquestes noves tècniques un màxim respecte per aquests indrets. Mantenir netes les aigües és prioritari per a la supervivència de larves i adults. L'abandonament de certs materials, com ara les piles, pot contaminar un gorg i acabar amb les larves de ferreret i d'altres éssers que viuen a aquestes aigües. Restes alimentàries o qualsevol altre residu no són convinguts per al ferreret. Anant més enllà, volem demanar a tots que s'endugun deixalles que hagin deixat altres persones. Aquesta seria una molt bona forma de col·laborar en la conservació d'aquest endemisme emblemàtic de la nostra fauna.

Però la contribució més directa i efectiva és retirar serps d'aigua, un predator introduït i nefast per als ferrerets. Si en trobat i podeu capturar-les, feis-ho i deixau-les anar a qualsevol torrent del Pla, on no fan cap mal.

AQUEST TORRENT ÉS UN DELS DARRERS REFUGIS D'UNA ESPÈCIE ÚNICA, EL FERRERET. EL PROBLEMA MÉS GREU QUE L'AFECTA ÉS LA PREDACIÓ PER LA SERP D'AIGUA, QUE S'HO MENJA.

POTS AJUDAR AL FERRERET RETIRANT LES SERPS D'AIGUA QUE VEGIS EN EL TORRENT O AVISANT AL SERVEI DE PROTECCIÓ D'ESPÈCIES. TEL. 971176800 I PASSAREM A RECOLLIR-LES, TAMBÉ POTS ALLIBERA-LES A UN TORRENT DEL PLA, ON NO CAUSARAN DANYS. LA SERP D'AIGUA ÉS INOFENSIVA.

LA CONTAMINACIÓ POT AFECTAR ALS FERRERETS: NO ABANDONIS MAI CAP RESTA AL TORRENT, I PROCURA CAUSAR LES MÍNIMES ALTERACIONS ALS GORGs.

"EL FULL DE LES ESPÈCIES" és el fulllet informatiu de la Conselleria de Medi Ambient (Servei de Protecció d'Espècies). La distribució és **gratuïta**. Si vols rebre'l, empena aquesta fitxa i envia-la a l'adreça següent: Conselleria de Medi Ambient, av. de Gabriel Alomar i Villalonga, 33. 07006 Palma (Mallorca). També pots sol·licitar-lo per correu electrònic a: **especies@dmambiente.caib.es**

Nom i llinatges
Domicili
C.P. **Ciutat** **País**
e-mail
Vull rebre "**EL FULL DE LES ESPÈCIES**", fulllet informatiu de la Conselleria de Medi Ambient (Servei de Protecció d'Espècies).
....., d'..... de

Signatura